

Uvodnik

Letošnja jesenska številka *Sodobne pedagogike* bralkam in bralcem revije prinaša vrsto znanstvenih in strokovnih prispevkov, v katerih avtorice in avtorji obravnavajo raznolike tematike, ki segajo na področja pedagoške metodologije, predšolske vzgoje, problematike učnih gradiv, izobraževanja odraslih, didaktike tujih jezikov, pa tudi ustvarjalnosti in učiteljevega profesionalnega razvoja.

V svojem članku z naslovom *Fokusne skupine v pedagoškem raziskovanju* se **Tina Štemberger** ukvarja z vprašanjem, kakšne so značilnosti fokusne skupine kot tehnike zbiranja podatkov v pedagoškem raziskovanju. Avtorica ugotavlja, da se ta tehnika zbiranja podatkov še vedno razmeroma redko uporablja, čeprav ima svoje prednosti: zlasti omogoča, kolikor je ustrezno izvedena, pridobivanje visoko kakovostnih kvalitativnih podatkov. Prav z namenom približanja te tehnike raziskovalnim uporabnikom Tina Štemberger sistematično predstavi osnovne vrste fokusnih skupin, faze načrtovanja in izvedbe, načine izbora udeležencev, vodenje fokusnih skupin in analizo pridobljenih podatkov.

Naslednji dve razpravi naslavljata področje produkcije in kakovosti učnih gradiv: v članku z naslovom *Kako dobri so slovenski učbeniki? Kazalniki kakovosti in ocenjevanje učbenikov* **Milena Košak Babuder, Irma Mavrič Gavez, Milena Ivanuš Grmek** in **Gregor Torkar** predstavljajo analizo kakovosti potrjenih slovenskih učbenikov za naravoslovne, družboslovne in humanistične predmete. Skupno je bilo v analizo vključenih 31 učbenikov, pri čemer je osrednja ugotovitev, da so analizirani učbeniki v večini kazalnikov kakovosti ustrezni, identificirajo pa tudi možnosti za nekatere izboljšave, predvsem na področjih splošne in celostne strukture učbenikov ter njihove oblike. Avtorice in avtor ob tem ugotavljajo, da so bili tudi v raziskavo vključeni učitelji zadovoljni s pripravljenimi kriteriji kakovosti učbenikov, a se tudi tu kaže nekaj možnosti za njihovo nadgradnjo.

Tudi **Urška Stanković Elesini, Nataša Pavla Qualizza, Tanja Hrkač, Andreja Absec, Barbara Luštek Preskar, Sanja Jedrinović** in **Raša Urbas** v svojem prispevku o *analizi uporabnosti in namembnosti večpredmetnega zvezka pri pouku v prvem razredu osnovne šole* posegajo na področje učnih gradiv: predstavljajo namreč razvoj t. i. večpredmetnega zvezka, katerega uporabnost in namembnost so preizkusili v prvem razredu 15 osnovnih šol. Njihovi rezultati kažejo, da je zvezek primeren za uporabo v prvem razredu, da vključeni liki, zgodba in naloge motivirajo učence, da zasnova zvezka omogoča dobro organiziranost in preglednost snovi ter da naloge, ki sledijo zgodbi, spodbujajo kreativnost pri nadgrajevanju nalog ter s tem prispevajo k celostnemu razvoju učencev.

Naslednja dva prispevka obravnavata vprašanja, povezana z izvajanjem predšolske vzgoje v času zaprtja vrtcev zaradi epidemije covid-19. Najprej **Sonja Rutar** v svoji znanstveni razpravi o *problematizaciji vloge organizirane predšolske vzgoje v Sloveniji v času covid-19* opozori na nesprejemljivost redukcije organizirane predšolske vzgoje v Sloveniji na raven varovanja v času zaprtja vrtcev. Avtorica pokaže, da je enostranskost dominantnega zdravstvenega diskurza – z osredotočanjem zgolj na zdravstveni vidik pandemije covid-19 in omejevanjem poslanstva predšolske

vzgoje v tej situaciji zgolj na »nujno varovanje« – dejansko omogočila predhodna osredotočenost na učne rezultate, učinkovitost in kvalificiranje posameznika v izobraževanju. Pri tem jasno opozori, da redukcija organizirane predšolske vzgoje na raven varovanja, pa čeprav za omejeno obdobje, pomeni degradacijo enovitega in celovitega sistema skrbi ter predšolske vzgoje na neprofesionalno raven.

O tem, kako so se povsem praktično lotevali načrtovanja in izvajanja vzgojnih dejavnosti na daljavo v času zaprtja vrtcev, na primeru enega od vrtcev predstavi **Tadeja Zupanc**. Svojemu prispevku je avtorica dala naslov *Refleksije iz karantene*, v njem pa opisuje pedagoško delo v drugem starostnem obdobju v skupini, kjer je bilo vključenih 15 otrok, starih od 5 do 6 let. Med drugim ponazori, kako so potekale posamezne dejavnosti na daljavo in kako so bile povezane z doseganjem ciljev različnih področij iz Kurikula za vrtce, svoje predstavitev pa dopolni tudi s krajšimi refleksijami in osvetli težave, s katerimi so se pri tem srečevali.

Naslednji sklop dveh prispevkov je tesno povezan s problematiko profesionalnega razvoja učiteljev. V članku z naslovom *Analiza izobraževalnih potreb visokošolskih učiteljev tujih jezikov stroke v Sloveniji* **Saša Podgoršek, Violeta Jurkovič, Mateja Dostal in Darja Mertelj** ugotavljajo, da je v Sloveniji programov za izobraževanje in stalno strokovno izpopolnjevanje za učitelje tujih jezikov stroke zanemarljivo malo. Raziskava, ki so jo opravile avtorice, je pokazala, da v Sloveniji akreditiranih programov izobraževanj za učitelje tujih jezikov stroke ni, obstajajo pa predmeti, ki pokrivajo snovanje učnih programov ter proučujejo rabo jezika v znanstvenih in strokovnih besedilih. Mnenja so, da bi v prihodnosti veljalo natančneje raziskati, kako in kje so učitelji tujih jezikov stroke na svoji karierni poti pridobili manjkajoča znanja in kompetence za poučevanje ter v kolikšni meri se njihova pot razlikuje glede na število let izkušenj s poučevanjem.

Prav tako je z vidika profesionalnega razvoja učiteljev zanimiva razprava, ki jo objavljamo v angleškem delu revije in so jo pripravile **Rasa Nedzinskaite-Maciuniene, Agne Juskeviciene in Egle Dauniene**. Naslovile so jo *Na poti h kolektivnemu profesionalizmu*, v njej pa obravnavajo fenomen t. i. študija pouka (angl. Lesson Study), pri čemer jih je zanimalo, kakšen je vpliv tega metodološkega pristopa na profesionalni razvoj učiteljev. Opravile so pregled niza relevantnih člankov na to temo in izbrale 16 študij, ki so jih vključile v svojo metaanalizo. Ugotovile so, da je študij pouka obetaven metodološki pristop, ki spodbuja profesionalni razvoj, tako da vpliva na kompetence, povezane s procesi poučevanja in učenja, učnimi vsebinami, osebnostnim razvojem učencev ter učiteljevimi pojmovanji in prepričanji.

Slovenski del revije zaključuje članek **Žive Jakšič Ivačić, Nine Fricelj, Tima Savellija in Natalije Golob**, v katerem avtorice in avtor na primeru branja Ustave RS predstavijo *postopek prirejanja informacij z metodo lahkega branja*. Metoda lahkega branja je, kot pojasnjujejo avtorji, način oblikovanja in prilagajanja informacij, tako da so te bralcem, ki težje berejo ali razumejo prebrano, dostopne v vseh življenjskih obdobjih. V članku predstavijo postopek prirejanja Ustave RS za lahko branje skozi tri faze: pripravo, prirejanje in pregledovanje. V vseh fazah je poudarjen pomen multidisciplinarnega pristopa strokovnjakov s tematskega področja besedila, strokovnjakov za lahko branje, ilustratorjev, oblikovalcev in tudi testnih bralcev, ki predstavljajo ciljno skupino.

V angleški del revije smo tokrat uvrstili še tri prispevke: **Marijana Županić Benić** predstavlja prepričanja, ki jih imajo o ustvarjalnosti osnovnošolski učitelji, učenci in starši na Hrvaškem. Avtorica je z empirično raziskavo ugotovila, da so pojmovanja ustvarjalnosti med vsemi tremi skupinami sicer podobna, a so se v nekaterih primerih opredelitve in prepičanja učencev o ustvarjalnosti pomembno razlikovale od tistih, ki so jih izrazili učitelji in starši.

O tem, kakšna so pojmovanja o samostojnem učenju jezika pri vietnamskih učiteljih in študentih, piše **Tuan Van Vu**. Avtor s kontrastivno analizo ugotavlja, da študentje svojo odgovornost za učenje jezika prenašajo na učitelje, pri čemer tudi učitelji svojo vlogo razumejo kot dominantno in menijo, da so odgovorni za to, kako se študentje učijo jezika. Kot poudarja, so ugotovitve do določene mere tudi protislovne: učitelji so namreč trdili, da so njihovi študentje le zmerno aktivni, ko gre za samostojne učne dejavnosti, medtem ko so študentje trdili, da je bila njihova aktivnost na visoki ravni.

Zadnji prispevek v angleškem delu revije prihaja prav tako s Hrvaške: **Morana Koludrović** in **Ina Reić Ercegovac** pišeta o tem, kakšni so *odnos, motivacija in samoučinkovitost na področju izobraževanja odraslih na Hrvaškem*. Rezultati pričakovano kažejo, da obstaja povezava med odnosom do izobraževanja odraslih in notranjo motivacijo. Vsekakor vam tudi pri prebiranju tokratne izdaje Sodobne pedagogike želimo obilo motivacije in bralskega užitka!

*Dr. Damijan Štefanc,
glavni urednik*